

соціально-психологічний клімат в колективі і організаціям важливо розуміти та ефективно управляти ними. Формування позитивного соціально-психологічного середовища є ключем до досягнення спільних цілей та розвитку організації. Два основних типи внутрішньо-групових конфліктів - конфлікт завдань і конфлікт стосунків - мають різні наслідки для робочих відносин і результатів команди. Управління соціально-психологічним кліматом включає в себе розвиток комунікаційних навичок, підтримку позитивних взаємин та створення умов для розвитку емоційного інтелекту в колективі.

Література:

1. DeChurch, L. A., Hamilton, K. L., & Haas, C. (2007). Effects of conflict management strategies on perceptions of intragroup conflict. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 11(1), 66.
2. Medina, F. J., Munduate, L., Dorado, M. A., Martínez, I., & Guerra, J. M. (2005). Types of intragroup conflict and affective reactions. *Journal of managerial psychology*, 20(3/4), 219-230.
3. Винограденко, М. (2017). Конфлікти в організації: теоретичні аспекти проблеми. *Науковий пошук студента. Збірник студентських наукових праць*, 183-186.
4. Амурова, Я. В., & Момот, М. А. (2023). ЧИННИКИ КОМФОРТНОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В КОЛЕКТИВІ. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*, (2), 17-20.
5. Тео, S. T., Bentley, T., & Nguyen, D. (2020). Psychosocial work environment, work engagement, and employee commitment: A moderated, mediation model. *International Journal of Hospitality Management*, 88, 102415, ISSN 0278-4319, <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2019.102415>

Abstract: *the paper examines important aspects of managing intragroup conflicts and the socio-psychological climate in modern organizations. The concept and essence of intra-group conflicts, their types, negative and positive consequences are considered. The importance of a favorable socio-psychological climate in organizations and its impact on the mental health and productivity of employees is determined. The adverse effects of bullying in the workplace are highlighted. The necessity of effective human resource management for the formation of a healthy social and psychological climate is substantiated.*

Keywords: *intragroup conflicts, psychological climate, bullying, mental health, labor productivity, human resources.*

ЦІННОСТІ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

СУРІНА Ганна,

**к.філос.н., ст. викладач кафедри економічної теорії і суспільних наук
Миколаївський національний аграрний університет
ТЯГНИРЯДНО Любов, здобувач вищої освіти
спеціальність 201 Агрономія
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: Процеси екологізації поглядів на місце людини в системі природи відповідно цілям сталого розвитку зумовили переосмислення ставлення до способів землекористування і органічного виробництва в Україні. Досліджено ціннісні засади органічного землеробства та виробництва, які створюють мотиваційну основу зростанню попиту населення на органічну продукцію, і відповідно, зростанню кількості вітчизняних організацій, спрямованих на органічне виробництво.

Ключові слова: органічне землеробство, органічне виробництво, сталий розвиток, принципи органічного виробництва, екополіс.

Сучасні процеси екологізації підходів до людини та її місця в системі природи спонукають до перегляду поглядів на землекористування та вагу землеробської праці у цих процесах. Україна посідає одне зі значних місць серед виробників органічної продукції у Східній Європі. Становлення органічного землеробства і виробництва відповідає цілям сталого розвитку, проголошеним Декларацією Всесвітнього Саміту у Ріо-де-Жанейро 1992 р.

Ціннісними засадами органічного землеробства постають наступні принципи:

- принцип здоров'я, зокрема підтримка і поліпшення здоров'я ґрунту, рослин, тварин, людей і планети як єдиного й неподільного цілого;
- принцип екології, за яким органічне сільське господарство має ґрунтуватися на підтримці природних екосистем і циклів, співіснуючи з ними;
- принцип справедливості, за яким органічне сільське господарство має базуватися на відносинах, що гарантують справедливість урахування інтересів усього довкілля;
- принцип турботи, що затверджує прогностичний і відповідальний характер управління органічним сільським господарством для захисту здоров'я й добробуту сучасних і майбутніх поколінь [4, с. 11].

Крім того, органічне виробництво в Україні містить наступні, суспільно важливі як для споживачів, так і для виробників, цінності:

- Екологічна цінність: органічне виробництво спрямоване на

збереження навколишнього середовища. Відмовляючись від хімічних пестицидів та синтетичних добрив, воно сприяє збереженню родючості ґрунту, біорізноманіттю та зменшенню забруднення ґрунтів і водою.

- Здоров'я і безпека продукції: органічні продукти зазвичай не містять штучних хімічних добрив, пестицидів та ГМО, тому вони часто вважаються безпечнішими для споживачів. Люди цінують їх як здоровий вибір для свого харчування.

- Етичні принципи: виробники в органічному секторі свідомо дотримуються принципів етичного виробництва, зокрема стосовно добробуту тварин, умов праці працівників та співпраці з місцевими спільнотами.

- Маркетингові переваги: органічні продукти можуть мати вищу ціну на ринку, оскільки споживачі готові платити більше за якість, здоров'я та екологічно чисті продукти.

Світовий ринок органічної продукції швидко розвивається. Поширення органічної агрокультури, що ґрунтується на означених цінностях та принципах збереження природних екологічних систем стає все актуальнішим. Про це свідчить зростання масштабів світового органічного сільськогосподарського ринку, зростання попиту на продукцію органічного виробництва серед населення.

Основними культурами, вирощуваними засобами органічного землеробства в Україні постають зернові, зернобобові, олійні культури. Більша частина українських органічних продуктів йдуть на експорт, проте їх частка на внутрішньому ринку теж поступово зростає.

В Україні існує можливість використання різноманітних організаційно-правових форм для органічних операторів, що займаються виробництвом, переробкою чи маркуванням органічних продуктів. Такими формами можуть бути:

- Фізична особа-підприємець: це може бути фермер, який вирощує органічні продукти.

- Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ): такий тип

підприємства може вести виробництво чи переробку органічної продукції.

- Акціонерне товариство (АТ): юридична особа, в якій капітал розділений на певну кількість акцій; органічний оператор може обрати цю форму для розвитку виробництва органічних продуктів.

- Кооператив: органічні фермери можуть створювати кооперативи для спільного виробництва, переробки та збуту органічної продукції.

- Сімейне господарство: базується на участі родини в управлінні та виробництві органічної продукції.

- Громадські об'єднання: асоціації чи спілки органічних виробників для захисту їхніх інтересів, підтримки у виробництві та продажах тощо [1].

Всі ці організаційно-правові форми можуть мати різні переваги і обмеження щодо оподаткування, відповідальності, управління та доступу до ресурсів. Обираючи форму організації, органічні оператори беруть до уваги такі фактори як розмір бізнесу, обсяг виробництва, потреби в управлінні та співпраці з іншими учасниками ринку органічної продукції тощо.

Важливу роль у становленні ринку органічної сільськогосподарської продукції, забезпеченні прозорості та оперативності дій його суб'єктів відіграє система інформаційного забезпечення. В Україні інформаційна підтримка споживачів органічної продукції здійснюється, наприклад, такими організаціями, як «Федерація органічного руху України», сертифікаційний орган «Органік стандарт» [3]. Значно сприяє поширенню органічної продукції впровадження бізнесом та громадськими організаціями спільних екологічних інформаційно-просвітніх рекламних компаній.

Головними каналами збуту органічної продукції в Україні є спеціалізовані магазини, Інтернет-маркети, ними також можуть бути фермерські ринки та ярмарки, органічні кооперативи та асоціації, ресторани та кафе з органічною кухнею тощо [5]. Вибір каналу збуту може залежати від типу продукції, цільової аудиторії, доступності ресурсів та бажання співпраці з різними видами роздрібних мереж. Соціологічні дослідження показують, що в Україні існує попит на місця реалізації органічної продукції, проте у громадян

існує певна недовіра до виробників, які можуть маркувати продукцію невідповідної якості під маркою «біо», «еко». Тому важливо на державному рівні сприяти розвитку малого та середнього бізнесу в даній сфері, оскільки вони більш орієнтовані на цінності та підтримку якості органічної продукції, ніж великі агрохолдинги з їх інтенсивними технологіями і монокультурами [2, с. 167].

На сьогоднішній день в Україні існують різні програми та ініціативи з розвитку екополісів, спрямовані на створення екологічно чистих міських поселень [2, с. 169], зокрема:

- Програма «Енергоефективність та екологія міст», яка передбачає сприяння використанню відновлюваних джерел енергії, впровадження енергозберігаючих технологій у будівництві та інші заходи.

- Програма «Зелені міста», спрямована на розвиток зелених зон у містах, створення парків, садів, екопарків, а також на озеленення вулиць і площ.

- Ініціатива «Смарт-сіті», яка включає розвиток міст, що використовують інноваційні технології для підвищення якості життя громадян і зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

- Програма «Ірій-сад на Дніпровських порогах», яка базується на «Екологічній Конституції Землі» Ю.Ю. Туниці [6].

Такі програми та ініціативи спрямовані на створення екологічно чистого середовища у містах і навколо них, зменшення викидів CO₂, поліпшення якості повітря, зростання енергоефективності будівель. Вони також сприяють збереженню природних ресурсів та збільшенню комфорту життя мешканців міст.

Отже, органічне землеробство постало різновидом підвищення продуктивних сил у сільському господарстві в умовах глобалізації, реакцією на виклики соціально-технологічної кризи початку XXI ст. Україна, як одна з найбільших країн Європи, має значний потенціал у сфері органічного виробництва. Розвиток цього сектору може стати важливим фактором у збереженні навколишнього середовища, покращенні здоров'я населення та

підвищенні конкурентоспроможності на міжнародних ринках. Також виробництво органічної продукції постає практичним втіленням концепції сталого розвитку в аграрній сфері, що сприяє економічному зростанню, соціальному розвитку, захисту довкілля.

Література:

1. Кутаренко Н.Я. Розвиток органічного сільського господарства в агропродовольчій системі України. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. спеціальність 08.00.03. – економіка та управління національним господарством. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, 2015. 22 с.

2. Наконечний Р.А., Копитко А.Д. Філософія органічного виробництва і збалансованого природокористування. Львів: ЛНАУ, 2022. 336 с.

3. Сертифікаційна компанія України Органік Стандарт. URL: <https://organicstandard.ua> (дата звернення: 24.10.2023).

4. Основи органічного рослинництва: навч. посіб. / В. Пиндус, О. Гуцаленко, С. Омельчук, Л. Василенко, С. Горбань. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. 326 с.

5. Плотнікова М.Ф. Органічне виробництво як основа продовольчої безпеки країни. Органічне виробництво і продовольча безпека. Житомир: Вид-во «Полісся», 2014. С. 384-388.

6. Туниця Ю. Екологічна конституція Землі: сутність і концептуальні засади. Вісник НАН України, № 11, 2005. С. 32-42.

Abstract: Processes of environmentalization of views on the place of man in the system of nature in accordance with the goals of sustainable development led to a rethinking of the attitude to the methods of land use and organic production in Ukraine. The value principles of organic farming and production, which create a motivational basis for the growth of the population's demand for organic products, and, accordingly, the growth of the number of domestic organizations aimed at organic production, have been studied.

Key words: organic farming, organic production, sustainable development, principles of organic production, ecopolis.

РОЛЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНО СВІДОМОГО СУСПІЛЬСТВА

ШАРІН Олександр, старший викладач